

”Kahen lajon tykönä”

Lapsuuskotiini Ullavanjärven rannalla, johtaa noin kilometrin pituinen tie. Tie kulkee avonaisen peltoaukeamanäkymän keskellä, tasaisen suorana viivana. Mieleeeni ovat jääneet tuon tien varrella sijainneet, nyt jo tehomaatalouden jalkoihin jääneet pienet ladot, joiden mukaan määriteltiin satunnaisten liikkujien tai odotettujen vierailijoiden sijainti ja etäisyys. Ensimmäiseksi huomattiin kuinka ”Mäellä” joku kääntyi tulemaan tielle. Seuraava sijainti oli ”Kahen lajon tykönä” noin sata metriä mäeltä sijainneet, ja yhä olemassa olevat kaksi latoa. Viimeistään kun vierailijan sijaintina oli ”Vilhon lajon tykönä” oli jo vierailijan henkilöllisyys tunnistettu ja aloitettu vimmattu siivoaminen ja rojujen piilottaminen. ”Lauta-lajon tykö” saavuttuaan, taas noin sata metriä edellisestä, oli jo saatu siivoustoimenpiteet suoritettua ja saatettiin keskittyä arvailemaan tunnistamattoman vieraan henkilöllisyyttä, tai jos vieras tunnettiin, tämän mahdollista asiaa. ”Mutkaan” saavuttuaan oli vierailijalla mahdollisuus kääntyä muille asioille ”Viitasalon maalle” johtavalle peltotielle. ”Elman lajolla”, mutkasta eteenpäin, taas toinen mahdollisuus jatkaa suoraan juovanlahden rantaan, keväisin kokemaan kutuhaukia kuhisevia katiskoitaan. Jos taas kääntyi jyrkästi oikeaan Elman lajon kohdalla oli vieras varmasti tulossa kylään. Viimeistään ”Navetalla” ollessaan vieras aiheutti sen, että päälle oli vaihdettu parempaa vaatetusta, ja mahdollisesti jo laitettu kahvipannukin tulelle. Hämmästyin muistan vielä että navetan ja tuvan välisellä tieosuudella olisi ollut myös ”Väli-lajoksi” kutsuttu lato, mutta tämä lato siirrettiin toisaalle jo melko kauan sitten. Tupaan tullessaan vierasta odotti kahvintuoksuinen, hyvin vieraan tuloon valmistautunut koti.

Samaa tietä oli kuljettava myös toiseen suuntaan - niin talven pimeissä tuiskuissa kuin kesän leppeissä tuulissa - jos oli asioitava maailmalla. Vähäiset lehmien (Kielo, Tutta ja Ruusu) maitotilkatkin oli kuljetettava tien varteen maitotontkassa (0596), talvella vesikelkalla ja kesällä maitokärryillä. Kouluunkin oli kuljettava, oli sitten syyspimeä, tai talvipakkanen. Jos oli taival pimeä, niin pimeä oli myös kylänraitti tuohon aikaan. ”Mutkasta” lähtien saattoi suunnistaa ”Mäelle” Hietalan ulkovalon suuntaan kulkemalla, niin pysyi tiellä. Syksyisin ”Elman ladolla” vähän pelottikin, pientä koululaista, tummana osoittavat vanhan ladon oviaukot aivan kosketusetäisyydellä. Saman koulumatkan varrella keskellä kyläaukiota oli myös ”Tervariihen” tien laidalla vanhan riihen perustukset. Riiehessä oli hurjien tarinoiden mukaan säilytetty ruumiita, mutta tämä paikka ei herättänyt sen ihmeempiä pelkoja.

Koululaisia ei tuohon aikaan kuljetettu kouluun kuin vähintään naapurikylistä lähtien. Nykypäivän näkökulmasta ei varmaan tulisi kuuloonkaan lähettää ekaluokkalaista omin päin kävelemään usean kilometrin koulutaivalta. Jo pelkästään nykyajan lisääntyneet suurpetokannatkin istuttavat pienet koululaiset koulutaksin penkille.

Tänä päivänä ei lapsuuteni aikojen tienvarren latoja ole olemassakaan, lukuun ottamatta ”Kahen lajon” kahta latoa. Tiekin on muuttunut neljän vuosikymmenen aikana. Viimeinen osuus ”Elman lajolta” on korvautunut lenkillä järven penkereelle, ja siitä uutta väylää pihamaalle. Nykyään vieras pääsisi yllättämään saapumisellaan, ilman että tätä varten ehtisi valmistautua, eipä kyllä nykyään enää käydä kylässäkään samalla tavalla kuin lapsuudessani.

Rauno Niiranen